

Dějiny českého divadla

tematické okruhy ke státní zkoušce po 2. ročníku studia
závazné pro všechny obory DF JAMU

- 1. Počátky divadla na českém území**
obřad, rituál, tradice v době předkřesťanské, maska a maskování, prvky teatrality v uctívání cyklu přírody a cyklu lidského života, proměny svátků a tradic v křesťanském dogmatu
- 2. Divadlo na českém území v období středověku**
tropus, officium, ludus, využití divadla v církevním obřadu, divadlo světské – jokulátor, žakéř
- 3. České divadlo v období renesance a humanismu**
husité a divadlo, divadelní projevy měst, univerzitní divadlo, šíření dramatické tvorby s objevem knihtisku, Pavel Kyrmezer a další významní tvůrci, nástup divadla řádových škol a bratrstev
- 4. České divadlo v období baroka**
Komenský a divadlo, projevy dvorského divadla – Costanza e Fotezza, divadlo zámecké, divadlo na šlechtických dvorech, divadlo řádových škol a bratrstev – zejména divadelní aktivity jezuitského řádu, vznik divadla městského typu, sousedské/selské lidové divadlo
- 5. České divadlo v éře osvícenství a klasicismu**
reformy Marie Terezie a Josefa II., osvícenské chápání divadla, Divadlo v Kotcích, Hraběcí Nostické Národní divadlo, bratři Thámové, Vlastenské divadlo, městské divadlo v Brně
- 6. Formování novodobého českého divadla (1806–1850)**
Štěpánek, Teisingerovo divadlo, Klicpera, Tyl, Stögerovy pokusy o založení českého divadla, ozvuky revoluce a pražského povstání v roce 1848 na divadlo, konec cenzury, nástup politického tlaku A. Bacha a formování nového divadelního zákona
- 7. České divadlo v období vrcholného romantismu (1851–1895)**
doznívání Tylova působení ve Stavovském divadle, protitylovská opozice, divadelní arény, vznik Prozatímního divadla, Bedřich Smetana a česká opera, Národní divadlo v Praze, dramatici z řad lumírovců – Vrchlický a Zeyer
- 8. Realismus v českém divadle**
realistická koncepce světa, člověk a jeho predestinace, deskriptivita realismu v inscenačním procesu, nástup psychologizace postav, ženská hrdinka v českém dramatu, dramatik a dramaturg Ladislav Stroupežnický, dramatická tvorba – bratři Mrštíkové, G. Preissová, A. Jirásek aj.
- 9. Česká divadelní moderna (1895–1925)**
nástup nových uměleckých směrů, proměna ve vedení Národního divadla, Jaroslav Kvapil a jeho inscenační tvorba, expresionismus a Karel Hugo Hilar, výtvarníci českého divadla, nástup kabaretů a malých scén s uměleckým programem – Lucerna, Červená sedma, Montmartre, Revoluční scéna aj.
- 10. Proměny divadla v éře Československé republiky (1918–1938)**
reforma divadla samostatného státu – posílení postavení českých divadelních scén, proměny vedení v Národním divadle a Městském divadle na Královských Vinohradech, Kvapilova inscenační tvorba na Vinohradech, Hilarova aktivita v Národním divadle,

konec éry uměleckých kabaretů, nástup avantgardy a proměny divadelního názoru ve třicátých letech, nástup protifašistických tendencí, vývoj scénografie a nových technologií, významní dramatici, režiséři, osobnosti herectví, expanze loutkového divadla

11. Česká divadelní avantgarda (1925–1941)

Devětsil, proletářské divadlo, poetismus, Jiří Frejka a vznik Osvobozeného divadla, Jindřich Honzl, Jan Werich – Jiří Voskovec a Jaroslav Ježek a proměny Osvobozeného divadla pod jejich vedením, E. F. Burian – voiceband, divadlo D

12. Divadlo za nacistické okupace (1939–1945)

nástup divadelní cenzury, pozice jednotlivých osobností avantgardy, násilné zásahy vůči českému divadlu, násilné uzavírání divadelních provozů – Burianovo Děčko, Zemské divadlo v Brně, principy alegorické dramatizace, adaptace a aktualizace české i světové klasiky, perzekuce českého divadla, vznik generačních divadel – D pro 99, Větrník aj., divadlo v koncentračních táborech, divadlo v exilu

13. Osobnosti československého divadla a dramatu první poloviny dvacátého století (1900–1948)

14. Divadlo a drama v poválečné éře Československa (1946–1958)

proměny divadla a činnost osobností avantgardy, činnost generačních divadel, formování nové divadelní sítě, politický tlak na divadlo a významné osobnosti, vznik nového divadelního zákona, cenzura, doktrína a socialistický realismus, politická proměna a uvolnění tlaku

15. Tzv. zlatá šedesátá v českém divadelním umění

Alfred Radok – Josef Svoboda, Otomar Krejča, Jan Grossmann, Václav Havel a nástup absurdního dramatu, proměny dramatické tvorby, Jaromír Pleskot, Miroslav Macháček, brechtovská éra Mahenovy činohry v Brně aj.

16. Vznik a formování autorských divadel a tzv. malých scén (1958–1968)

Reduta, Text-appeal, Semafor, Divadlo na zábradlí, Činoherní klub, Divadlo za branou, Ypsilonka, Divadlo Jára Cimrmana, Husa na provázku, Činoherní studio, Klavíradlo, Orfeus aj. divadelní soubory, osobnosti, díla aj.

17. Vývoj československého divadla a dramatu v době normalizace (1968–1989)

nástup divadelní cenzury, autorská divadla a vznik malých scén, bytové divadlo Vlasty Chramostové, Charta vs. Anticharta, soubory Pražské pětky)

18. Proměny českého divadla v devadesátých letech dvacátého století

změna divadelního kontextu po roce 1989, nové žánry, komerční vs. autorský muzikál, festivaly, divadelní ceny, financování divadla, významní režiséři – Lébl, Pitínský, Morávek aj.)

19. Osobnosti československého divadla a dramatu druhé poloviny dvacátého století (1948–1999)

20. Současné české divadlo

postmoderní proměny dosavadních žánrů, vznik nových trendů (pohybové divadlo, divadlo imerzivní, nový cirkus, dokumentární divadlo, site specific, improvizované divadlo atd.), významné osobnosti – Mikulášek, Špinar, Františák, Hába, Havelka aj., významné skupiny a soubory – Farma v jeskyni, Vosto 5, Jatka78 aj.)

Dějiny českého divadla

povinná četba

1. Mastičkář – oba zlomky
2. Hra veselé Magdalény
3. *Pavel Kyrmezer* – Komédie česká o Bohatci a Lazarovi / Komédie nová o vdově
4. Polapená nevěra
5. Rakovnická hra vánoční
6. *Jan Amos Komenský* – Diogenes Kynik
7. *Jan Nepomuk Štěpánek* – Čech a Němec / Berounské koláče
8. *V. K. Klicpera* – Hadrián z Římsů + Veselohra na mostě / Divotvorný klobouk
9. *J. K. Tyl* – Strakonický dudák + Krvavé křtiny aneb Drahomíra a její synové
10. *Jaroslav Vrchlický* – Noc na Karlštejně / Smrt Hippodamie
11. *Julius Zeyer* – Radúz a Mahulena / Neklan
12. *Ladislav Stroupežnický* – Naši furianti
13. *G. Preissová* – Její pastorkyňa / Gazdina roba
14. *Bratři Mrštíkovi* – Maryša
15. *A. Jirásek* – Lucerna + Vojnarka / Otec
16. *Jaroslav Kvapil* – Princezna Pampeliška / Oblaka
17. *Viktor Dyk* – Zmoudření dona Quijota
18. *K. Čapek* – R.U.R. / Věc Makropulos + Bílá nemoc / Matka
19. *J. Čapek + K. Čapek* – Ze života hmyzu
20. *Fráňa Šrámek* – Léto
21. *František Langer* – Periferie / Dvaasedmdesátka
22. *Vítězslav Nezval* – Manon Lescaut / Milenci z kiosku
23. *J. Voskovec + J. Werich* – Osel a stín / Balada z hadrů / Těžká Barbora
24. *Vašek Káňa* – Parta brusiče Karhana
25. *František Hrubín* – Srpnová neděle
26. *Pavel Kohout* – Taková láska + August, august, august
27. *Josef Topol* – Konec masopustu / Kočka na kolejích
28. *Václav Havel* – Zahradní slavnost + Audience
29. *Milan Kundera* – Majitelé klíčů / Ptákovina / Jakub a jeho pán
30. *Milan Uhde* – Král Vávra
31. *Ludvík Kundera* – Totální kuropění
32. *Ladislav Smoček* – Podivné odpoledne doktora Zvonka Burkeho
33. *Daniela Fischerová* – Hodina mezi psem a vlkem
34. *Karel Steigerwald* – Dobové tance
35. *Arnošt Goldflam* – Písek
36. *David Drábek* – Akvabely
37. *Petr Zelenka* – Teremin
38. *Jiří Pokorný* – Taťka střílí góly / Odpočívaj v pokoji
39. *Lenka Lagronová* – Tereška
40. *Iva Volánková* – Minach / Stísněná 22